

Muhulane

Seekord vahendab Muhulane muljeid
nii Kõinastult kui Sõrvest (vt lk 4-5).

Nr 6 (355)

Juuni 2019 (jaanikuu)

Muhu leht

23. juuni kell 13 – 15.30

Maakaitsepäev

Liiva Spordiväljakul
Tegevusi jagub kõigile huviliste-
tele.

Hea käsitöoline, kui soovid
oma toodetega Maakaitsepäevale
kauplema tulla, siis palun anna
endast teada telefonil 503 7407
või kirjuta annelittamm.muhu@
gmail.com

23. juuni kell 20

Jaaniõhtu

Hellamaa laulu- ja spordiväljakul
Rongkäigu algus kell 20
Hellamaa küllakeskuse eest
Jaaniõhtu kontsert kell 20.30
Esinevad Orissaare segarühm
Noh, Orissaare noorte segarühm
Viirelind, Muhu naisrühm Tokk-
roes, Muhu segarühm, Külase
Kodukootud, Peeter Dudnik ja
... Tantsuks mängib ansambel
Leggero. Lastele rahvalikud
mängud ja võimalus hobukaari-
kuga sõita.

Avatud erinevad söögikohad.

Kalmer Saar

ISSN 1736-289X

9 771736 289007

2. juuni: Tule tulemine. Uisuga.
Laulupeotule teekonna jätk.

2 x Kalmer Saar

Võidupüha ja Maakaitsepäev

1919. aasta 19.–23. juunini toimus
Võnnu lahing, kus eestlastel
õnnestus lüüa Saksa Landeswehri
vägesid. Eestlaste võit Võnnu
lahingus ei olnud pelgalt kui
kauaoodatud revanš sakslaste
vallutuste ja 700-aastase võimu üle,
vaid see oli ka võit vihatud balti-
saksa parunite üle. Võnnu lahingus
saavutatud võit oli märgilise täht-
susega kogu Vabadussõja edas-
pidises kulgemises. Võidu üle
Võnnu lahingus andis diviisiülem
kindral Ernst Pödder välja ka

päevakäsu, milles palus teha
korraldusi lippude heiskamiseks
maakondades ning paraadi-
de läbiviimiseks garnisonides. Olgugi,
et võit Landeswehri üle oli emot-
sionaalselt suur, ei juurdunud võidu-
püha traditsioon kohe. Riiklikult
hakati Võidupüha tähistama alles
1934. aastal.

Käesoleval aastal tähistame
Võnnu lahingu 100. aastapäeva. Nii
nagu mujalgi Eestis, tähistatakse
Võidupüha ka Saare maakonnas.

Võidupüha raames toimub Saare-
ja Muhumaal erinevaid üritusi. Päev
algab traditsiooniliselt 23. juunil kell
10.00 Kuressaares Vabadussõja
ausamba juures peetava kõnekoos-
olekuga, mille raames pühitsetakse
sisse ka uus lipuväljak Vabadussõja
ausamba kõrval. Ravis on Kaitse-
liidu, Naiskodukaitse, Kodutütarde
ja Noorte Kotkaste üksused. Samuti
asetatakse pärjad Vabadussõja
ausambale ja mälestatakse selles
sõjas võidelnuid.

Järg lk 6.

Lehe- ja jaanikuu Muhu Muuseumis

Meie õiteilus maikuu on selleks
aastaks taas läbi saanud ja käes on
jaanikuu. Teen traditsioonilise
tagasivaate maikuusse ja tutvustan
jaanikuus toimuvaid üritusi.

11. mail sai Koguväes Muhu
Muuseumi Kunsttallis vaadata
fantaasiamängu Juhan Smuuli
"Muhulaste imelikud juhtumised
Tallinna juubelilaulupeol" ainetel.
Lavastaja Raivo Adlas. Esines
Heino Elleri nimelise muusikakooli
näitetrupp. Vaatajaid oles võinud
rohkem olla, aga noored ise jäid
väga rahule, samuti ka kohale tul-

nud pealtvaatajad. Peale etendust
toimus mõnus ja vahetu suhtlus
ning musitseerimine. Neid noori
oleks võinudki kuulama jääda ja nad
ise ka nautisid ning kiitsid Kunsti-
talli näidendikohana.

18. mail toimus traditsiooniline
muuseumiöö. Teemaks „Öös on
mustreid”. Avasime Välja talus Anne
Korvi mälestusnäituse ja Tooma
talus näituse „Muhu ja Läti”. Eda
Maripuu rääkis Muhu mustritest,
Tooma õuel esinesid naisrühmad
„Tokkroes” ja külalised Tallinna
Rahvatantsuseltsist Pääsuke ning

naisrühm Muhu. Muuseumi kooli-
maja juures sai värvida ja joonistada
erinevaid mustreid. Tänu headele
inimestele, kes laenasid meile ka-
leidoskoope, said soovijad ka seal
tekkivaid mustreid vaadata.

Aprillikuus kirjutasime Rahva-
kultuuri Keskusele projektitaot-
luse. Eesmärk elavdada meie
laupäevi kohaliku kultuuriga.
Projekt „Laupa lõunased lõlla-
mised” oli edukas ja kolmel lau-
päeva lõunal juunis saab Tooma talu
õuel kuulata ja vaadata kohalike

Loe edasi lk 3.

1. mail sündis Kristina
Mägi perre tütar **Annabel**
Mägi.

9. mail sündis Kätlin
Taimsaare ja Rainer
Ostaveli perre poeg **Karl**
Arvet Ostavel.

22. mail sündis Ann ja
Rait Risti perre poeg **Harri**
Rist.

Kutse riigi strateegia „Eesti 2035” seminarile

Riigikantselei ja rahandus-
ministeeriumi eestvedamisel
luuakse riigile pikaajalist strateegiat „Eesti 2035”, millesse on
oodatud kõikide Eesti tulevikust
ja arengust huvitatud inimeste
arvamus. Seega kutsutakse kõiki
osalema avalikel seminaridel,
mis toimuvad: 3.6 Paides, 4.6
Tartus, 5.6 Narvas; 7.6 Tallin-
nas Lauluväljaku 2. korruse
saalis kl 9.30–13.00; 10.6 Pär-
nus, Estonia Resort hotelli
konverentsikeskuses kl 13.30–
17.00 ja **11. juunil Kuressaa-
re Kultuurikeskuses kl**
12.30–16.00.

Seminaridel arutatakse ühes-
koos, millised peaksid olema
Eesti pikaajalised sihid ning
vajalikud muudatused ja refor-
mid nende elluviimiseks. Senine
strateegia koostamise protsess
ja vajalikud materjalid on
kättesaadavad:

[www.riigikantselei.ee/et/
Eesti2035](http://www.riigikantselei.ee/et/Eesti2035)

Registreerida seminaridele
saab: [www.riigikantselei.ee/et/
valitsuse-toetamine/strateegia-
eesti-2035/strateegia-eesti-
2035-jargmised-uritused](http://www.riigikantselei.ee/et/valitsuse-toetamine/strateegia-eesti-2035/strateegia-eesti-2035-jargmised-uritused)

Aitäh kõigile, kes on valmis
kaasa rääkima Eesti tulevikus!
Strateegia „Eesti 2035” vedajad

Muhu vallas alustatakse
juunis **Liiva-Piiri lõigul** tee-
katte taastusremonti ning ehitat-
akse ümber Viira ristmik. Tööd
kestavad 2,5 kuud. Vähemalt üks
sõidurada on liiklejatele alati
avatud, kasutatakse liiklusregu-
leerijaid. (Meie Maa 18.5)

Vallavalitsuse istungitelt

8. mai

Kinnitati Roheliste Rattaretke üri-
tuse “Kuidas elad, Muhumaa” toimu-
mine 17.–19. maini 2019.

Anti volitud lastekaitse spetsialis-
tile eestkostetava esindamiseks.

Määrati sotsiaalhoolekandeli hü-
vitiisi.

Otsustati korraldada avatud menet-
lusega riigihange “Muhu Vallavalit-
susele 20 aastaks ametiruumide üüri-
mine”.

Otsustati korraldada kirjalik enam-
pakkumine Muhu vallale kuuluvate
maaüksuste võõrandamiseks: Hella-
maa k Põllumetsa kü, Koguva k Ansu
kü-d. (Vt lk 3.)

Otsustati korraldada avalik kirjalik
enampakkumine rendiõiguse saami-
seks viieks aastaks: Kantsi k
Adopõllu, Koguva k Ansu (28,57 ha;
7,71 ha, 8,88 ha). (Vt lk 4.)

Otsustati määrata Päelda k Laasu-
mäe kü sihtotstarbeks 100% elamu-
maa.

Tühistati Muhu Vallavalitsuse 18.4.
2000 korraldus nr 149. Otsustati
erastada Viira k Hansu mü (ärimaa)
ostueesõigusega.

Tunnistati kehtetuks 15.6.2007 väl-
jastatud ehitusluba nr 605 Külase

k Intsu (Sepahansu) mü-le elamu
püstitamiseks.

Väljastati ehitusluba Linnuse ja Piiri
k mü-tele Väikese väina 110 kV
elektrikaabelliini rajamiseks.

Tutvuti 2018. a majandusaasta aru-
andega, vaadati läbi volikogu mater-
jalid.

16. mai

Kinnitati lihthanke “Muhu valla
teede 2019. a pindamise tööd” tule-
mused: edukaks tunnistati OÜ Üle.

23. mai

Otsustati vabastada korraldatud
jätmeveoga liitumisest Nõmmküla
Ehasoo (1.5.2019 – 31.1.2020).

Otsustati ajutiselt vabastada korral-
datud jätmeveost Kuivastu k Sala
(1.11.2019 – 1.4.2020).

Määrati kinnisasjaga liitumiseks
sobivate eseseisva kasutamisevõima-
luseta maade maksustamishinnad:

- Koguva k Nuka,
- Koguva k Madise.

Nõustuti uue katastriüksuse moo-
dustamisega seoses Nurme k Kase
omaniku taotlusega moodustada
jätkuvalt reformimata iseseisva
kasutusvõimaluseta maaüksus (mtm)

erastamiseks ja kinnisasjaga liitmi-
seks.

Määrati riigiomandisse jäetava kü
koha-aadressiks Kuivastu k Vassa,
100% mtm.

Väljastati ehitusluba puurkaevu
rajamiseks:

- Simiste k Markuse mü,
- Suuremõisa k Hansu-Tõnise mü.

Väljastati kasutusluba Päelda k
Mardi mü suvilale.

29. mai

Vabastati ajutiselt korraldatud jät-
meveost Kallaste k Kadaka-Jaagu
(1.9.2019 – 1.6.2020).

Kehtestati hinnad Muhu turismi-
infopunkti müüdavatele kaupadele.

Kinnitati üritus “Pääsuke 40: nais-
rühm Kesse juubeldab” toimumine 15.
juunil kl 17 – 17.30 Kesselaiul Kesse-
Jaani väikesadama maa-alal.

Väljastati ehitusluba puurkaevu
rajamiseks:

- Igaküla Uuetoa,
- Suuremõisa k Jaagutoa,
- Mõisaküla Ranna-Uuelu.

Väljastati kasutusluba:

- Nõmmküla Kreisi mü abihoonetele,
- Simiste k Muuluka mü elamule.

Otsustati jagada Põitse k Tika kü:
Tika (el.m) ja Toome (mtm).

Otsustati vastu võtta ja suunata
avalikule väljapanekule Liiva k Aasa
mü DP: 17.6.–7.7.2019.

Otsustati toetada Muhu laste osale-
mist Hiiumaa puhkuspäevadel (7.–
11.8.2019) MTÜ Põide Pasunakoos-
koosseisus.

Kooskõlastati puurkaevu asukoht
Vanamõisa k Uie-Lauri mü kaalu-
lusotsuses toodud tingimustel.

Teade

Mais avanes tervist ja heaolu
toetavate tegevuste maakond-
lik 2019. a taotlusvoor. Taot-
luse esitamise tähtaeg on **14.
juuni 2019 kell 16.30.**

Taotlus esitatakse Saaremaa
Vallavalitsusele kui maakondliku
toetusvooru läbiviijale, elektrooni-
niliselt taotleja esindusõigusliku
isiku poolt digitaalselt allkirjas-
tatult. Rohkem teavet taotlus-
vooru kohta leiab Muhu valla
veebilehelt teadete alt (14.5).

Muhu pärandkooli algataja ja
kirikuümbruse korrastaja **Inna**
**Ligi pälvib kirikusõbra tun-
nustuse**, teatas 15. mai Meie
Maa. EELK Muhu koguduse
juhatuse esimehe Mari Luubi sõnul
on Ligi eestvedamisel pastoraat
saanud uue kivikatus ja kuur uue
roogkatuse, on ehitatud inva-WC,
parandatud pastoraadi vundamenti
ja restaureeritud pastoraadi aknaid.
Tema abiga on rajamisel kiriku
maale endise kooliaia kohale EV
100 roosiaed ja pastoraadis käivad
renoveerimistööd.

Detailplaneeringud

Muhu Vallavalitsus võttis 29.5.2019. a korraldusega nr 143 vastu Liiva küla Aasa katastriüksuse (47801:001:0668, elamumaa, pindala 0,58 ha) detailplaneeringu. Planeeringu eesmärgiks on ehitusõiguse määramine korterelamute rajamiseks, maaüksuse kruntimine, teede ja tehnovõrkude rajamine ning servituutide seadmise vajaduse määramine.

Planeeringulahendus võimaldab ehitada kolm kuni kahekordset kortermaja kõrgusega kuni 9,0 meetrit. Kruntidele on lubatud rajada kuni kaks abihoonet kõrgusega kuni 6,0 m. Kruntide maksimaalsed ehitusalused pinnad jäävad vahemikku 310–500 m².

Detailplaneeringu avalik väljapanek toimub 17.6. – 7.7.2019.

Detailplaneeringu materjalidega on avaliku väljapaneku kestel võimalik tutvuda Muhu vallamajas, aadressiga Muhu vald Liiva küla Vallamaja ning valla kodulehel: <http://www.muhu.ee/Detailplaneeringud>.

Ettepanekud ja vastuväited planeeringulahenduse osas palume esitada kirjalikult avaliku väljapaneku jooksul. Planeeringu vastuvõtmise korraldusega saab tutvuda Muhu Vallavalitsuses ja aadressil www.muhu.ee/ Dokumendiregister. Täiendav info tel 453 0680, maa@muhu.ee

Muhu Vallavalitsus teavitab detailplaneeringutest valla kodulehel, maakondlikus lehes, valla teadetetahvilil ja üldjuhul ka ajalehes Muhulane (kui ilmumissagedus võimaldab). Lisaks on võimalus tellida endale teavitused meilile. Selleks palume saata meililistiga liitumise soov aadressil maa@muhu.ee

Detailplaneeringu menetluse lõpetamine

Muhu Vallavolikogu 16.5.2019. a otsusega nr 107 lõpetati Muhu vallale kuuluva Linnuse küla Tammiotsa maaüksuse detailplaneeringu menetlus. Planeeringu eesmärgiks oli puhkeala ja selle juurde kuuluvate ehitiste ning rajatiste kavandamine ja ehituskeeluvööndi vähendamine.

Vastavalt planeerimiseseaduse § 139 lõikele 2 tuleb detailplaneeringu kehtestamise või kehtestamata jätmise otsus teha hiljemalt kolme aasta möödumisel detailplaneeringu algatamisest arvates.

Tammiotsa detailplaneering algutati 20.4.2016, kuid seda ei ole koostama hakatud, kuna vahepeal on koostatud mitu prioriteetsemat detailplaneeringut ja hetkel on koostamisel uus üldplaneering, mistõttu puudusid ressursid Tammiotsa detailplaneeringu koostamiseks ning menetluse lõpuleviimiseks. Uue üldplaneeringu koostamisega on võimalik lahendada ka mitu praeguse detailplaneeringu eesmärki (ehituskeeluvööndi vähendamise võimalikkuse väljaselgitamine, puhkeala ja parkla reserveerimine). Tulevikus on võimalik antud alale uuesti planeeringu algatada. Nimetatud vallavolikogu otsusega saab tutvuda Muhu Vallavalitsuses (Liiva k, Muhu v, Saare mk) ja valla kodulehel. Info tel 453 0680, maa@muhu.ee

Kevadine Hõbelusikapidu

9. mail 2019 korraldati Muhu vallas väikestele muhulastele ja nende vanematele Hõbelusikapidu.

Emadepäeva eel kutsuti kokku lasteaias saali Hõbelusikapeole kaheksa kõige väiksemat muhulast oma vanematega, viis tüdrukut ja kolm poissi. Päeva aitasid kaunistada Orissaare Muusikakooli õpilased. Suured tänud nende õpetaja Anne Kannule ja kontsertmeistrile Kairit Levitile. Lasteaias poolt teravitas lapsevanemaid juhataja Reet Hobustkoppel. Vallapoolsed õnnitlused ja kingitused andis üle vallavanem Raido Liitmäe. Iga laps sai kingitusteks nimelise hõbelusika, muhumustrilised sünnitunnistuse kaaned, raamatu, emadele lilleõis ja isadele au süüdata lapsenimega küünal. Fotograaf Andi Roost tegi pere- ja ühispildid.

Väga eriliseks muutis päeva tublide Muhu naiste kingitus, milleks olid kohalike käsitöömestrite valmistatud imearmsad pisikesed Muhu pätid. Tüdrukutele õrnade roosidega ja poistele mehiste põllulilledega. Väikestele

Koos ema-isa ja õe-vennaga vasakult alustades: Joel Luht, Johannes Maandi, Elli Oll, Iida Saaremäel, Älly Mägi ja Hugo Hanso.

Andi Roost

päevakangelastele meisterdasid pätid neli nobedat Muhu noorikut: Piret Lember, Triinu Traumann, Alliki Oidekivi ja Tiitu Tuust, kes on ka selle mõtte algataja. Suur, suur aitäh!

Päev lõppes ühises kohvilauas peotorti ja titeputru süües, mille

söömine pidavat jõudu ja jaksu tooma nii lapsele kui emale ja isegi isale. Maitsva pudru eest tänud kooli kokkadele ja peotordi eest tänud Maarja Kumpasele.

Aitäh kõigile abilistele.

Kaunist kevadet ja ilusat suve!

Annelli

Lehe- ja jaanikuu Muhu Muuseumis

Algus lk 1.

kollektiivide esinemisi.

8. juunil on muuseumi õuel folkloorirühm „Uijee“ kandle-naised, kes esitavad muhukeelseid laule ja saadavad end kannadel.

15. juunil on muuseumi õuel nannede rühm „Ätses“.

29. juunil on esinemas Külasepa Seltsing koos Lõõtsmoorikutega.

Esinemiste algus orienteeruvalt kell 12, kava pikkus 15–20 minutit, seejärel väike paus ja umbes 12.45

sama kava uuesti. Sissepääs muhulastele tasuta ja teistele külastajatele muuseumi piletiga.

22. juunil toimub Eemu veski juures vanavara laat pealkirjaga „Vana trani laat“. Ootame laadale retro-kaupa (umbes viis aastat ja vanemad asjad. Retro on ka vanaaegse eeskujul tehtud uus asi), vintage-kaupa (vähemalt 15 aastat vanad esemed) ja antiikkaupa (100 aastat ja vanemad esemed. Laadale ei oota riide müüjaid, kuna kirbukaid toimub nii Muhus kui ka

Orissaares. Müüja annab enda soovist laadal osaleda teada kontaktidel tegevus@muhumuuseum.ee või 5451 1291. Palume müügiks vajalikud asjad (lauad-

toolid, varjualune) endale ise kaasa võtta. Laat algab kell 10 ja orienteeruv lõpp kell 15.

Muhu Muuseumis on praegu vaadatavad näitused: II korrusel täiendust saanud püsinäitus „Muhu tekstiil“. Välja talu I korruse fuajees Anne Korvi mälestusnäitus.

Toomal: Madise kambriks on stendid Muhu looduse ja ajaloo kohta. Tooma talu endises sigade laudas on uus näitus „Muhu ja Läti“.

Kuivastu kohvikus fotonäitus „Sirje Tüüri tikanditest ja maalikutest“. Näitust saab vaadata kohviku lahtioleku aegadel.

Muhu Muuseum on avatud igapäevaselt kella 9–18. Kunstital E-P kella 10–18.

Tervitustega, **Siret** muuseumist

Näituse „Muhu ja Läti“ juhatab sisse Meelis Mereäär.

2 x Kalmer Saar

15. juuni kell 17

Vabaõhukontsert Kesse laiul

Esineb naisrühm Kesse kontsert on tasuta

Kirjalik enampakkumine valla omandis olevate kinnisasjade võõrandamiseks

Muhu Vallavalitsus müüb kirjaliku enampakkumise korras järgmisi kinnistuid:

1. **Hellama küla Põllumetsa katastriüksus** (katastritunnus 47801:005:0462, sihtotstarve maatulundusmaa, pindala 10105 m², kinnistu registriosa number 3348034). Võõrandatava vara alghind on 2 500 eurot (kaks tuhat viissada), tagatisraha suurus 10 %.

2. **Koguva küla Ansu katastriüksused (2 tk)** (katastritunnus 47801:001:0290, pindala 3,71 ha, sihtotstarve maatulundusmaa ja 47801:001:0291 pindala 4,74 ha, sihtotstarve maatulundusmaa). Võõrandatava vara alghind on 18 500 eurot (kaheksateist tuhat viissada), tagatisraha suurus 10 %.

Pakkumiste esitamise tähtaeg on 14. juuni 2019. a kell 10.00. Tagatisraha peab olema laekunud Muhu Vallavalitsuse Swedbank kontole nr EE 782200001120228703 hiljemalt 13.6.2019.a. kell 23:59.

Kirjalikul enampakkumisel osalemiseks esitatakse Muhu Vallavalitsusele e-posti teel digitaalselt allkirjastatud pakkumine märgusõnaga vastavalt kas „Hellamaa Põllumetsa“ või „Koguva Ansu“ aadressil vald@muhu.ee või tavapostiga aadressil Vallamaja, Liiva küla, Muhu vald.

Pakkumine peab sisaldama:

- pakkuja nime ja aadressi;
- tõendeid enampakkumises osalemiseks ettenähtud tagatisraha tasumise kohta;
- sõnadega väljakirjutatud pakutavat ostusummat;
- pakkumise esitaja allkirja, juriidilise ja füüsilise isiku esindaja puhul volikirja;

- kohustust tasuda ostusumma ja sõlmida ostu-müügileping hiljemalt 30 päeva jooksul peale otsuse teatavastegemist;
- kohustust tasuda ostu-müügi lepingu sõlmimisel notaritasud.

Enampakkumisest võivad osa võtta kõik füüsilised ja juriidilised isikud, kes ei ole enampakkumise läbiviimisega seotud ja kellel puudub maksuvõlg nii riigi kui valla ees. Pakkumised, mis ei ole esitatud tähtaegselt või ei vasta eelpool nimetatud nõuetele, enampakkumises ei osale.

Täiendav teave: maa@muhu.ee, 453 0680.

Kirjalik enampakkumine valla omandis olevate kinnisasjade rendile andmiseks

Muhu Vallavalitsus annab kirjaliku enampakkumise korras viieks aastaks rendile järgmised kinnistud:

1. Kantsi küla Adopõllu (katastritunnus 47801:004:0483, sihtots-tarve maatulundusmaa, pindala 2,71 ha). Rendiperioodi algus: alates lepingu sõlmimisest

2. Koguva küla Ansu (katastritunnus 47801:001:0286, sihtots-tarve maatulundusmaa, pindala 28,57 ha). Rendiperioodi algus: 27.11.2019. a.

3. Koguva küla Ansu (katastritunnus 47801:001:0287, sihtots-tarve maatulundusmaa, pindala 7,71 ha). Rendiperioodi algus: 19.12.2019. a.

4. Koguva küla Ansu (katastritunnus 47801:001:0288, sihtots-tarve maatulundusmaa, pindala 8,88 ha). Rendiperioodi algus: 25.10.2019. a.

Enampakkumise alghind on 50 eurot hektarilt aastas.

Enampakkumise **pakkumiste esitamise tähtaeg on 14.6.2019 kell 10.00.**

Kirjalikul enampakkumisel osalemiseks esitatakse Muhi Vallavalitsusele e-posti teel digitaalselt allkirjastatud pakkumine märgusõnaga „Maa rendikonkurss“ aadressil vald@muhi.ee või tava-postiga aadressil Vallamaja, Liiva küla, Muhi vald.

Pakkumine peab sisaldama:

- pakuja nime ja aadressi;
- sõnadega väljakirjutatud pakutavat aastast rendisummat hektari kohta;
- juriidilise ja füüsilise isiku esindaja puhul volikirja.

- Pakkumises peab olema selgelt välja toodud, millise katastritüüsi kohta on pakkumus esitatud.

Enampakkumisest võivad osa võtta kõik füüsilised ja juriidilised isikud, kes ei ole enampakkumise läbiviimisega seotud ja kellel puudub maksuvõlg nii riigi kui valla ees. Pakkumised, mis ei ole esitatud tähtaegselt või ei vasta eelpool nimetatud nõuetele, enampakkumises ei osale.

Täiendav teave: maa@muhi.ee, 4530 680.

Delfi ärileht kirjutas 8. mail riiklike üürimajade programmist, kus kolme taotlusvooru järel jõuti lõpuks ka esimese väljamakseni: selle sai Muhi vallavalitsus, kes taotles esimeste taotlejate seas raha 16 korteriga maja renoveerimiseks. Muhi vallavanema Raido Liitmäe sõnul maksis KredEx 50% senitehtud tööde kogumaksumusest. Lepingu järgi on ehituse lõpptähtaeg oktoobri lõpus.

Sõit mööda Sõrvemaad

Muhu eakate ekskursioon toimus 24. mail. Kell üheksa ootas meid Nasval sõrulasest giid Leo Filippov ja päevane ringsõit läks lahti: minnes rannamaanteed pidi, tagasi posti-maantee kaudu.

Programm oli tihe, vaatamist palju. Leol olid iga vaatamisväärs- paiga kohta huvitavad lood jutus- tada. Reisil nähtu põhjalik edas- tamine oleks liiga mahukas, sestap piirdun oma põgusate muljetega.

Nasvalt algab Suur-Sõrvemaa. Sõrves on mõned kombid ja tavad teistsugused. Isegi Nasva jõel on tavaks vahel harva tagurpidi voo- lata. Sõrves oli vanasti kaks kihel- konda: Anseküla ja Jämaja. 1926. a toimunud Eesti perede asustus- tiheduse loenduse andmeil olid mõlemad kihelkonnad Eestis kõige tihedamini asustatud. Ent kuidas viimane sõda toimiva elu suures osas hävitas ja laastas. Mõtlesime sellele Tehumardil seisatades.

Jalutasime Järve luiterannal ja kuulasime sõidu ajal vestlust Suure-Katla lahe äärsest elust ja loodusest.

Salmel, Suur-Sõrvemaa väravas uudistasime koolimaja õuel 8. sajandist pärit kahe viikingite laevamatuse asukoha tähistust. Giid arutles pikalt viikingite teemal, milles on ikkagi veel päris palju selgusetust.

Kaugatoma Lõo pankrannikut pidi sõites nägime kaunist Lõo tule- torni. Pangalt paistis Ariste lahes kreeka laeva Volare vrakk, mille kohta Leo rääkis uskumatuna tun- duvaid lugusid sellest, kuidas veel nõuka ajal õnnestus kohalikel Vene piirivalvet moosida ja laevalt matti võtmas käia.

Rahuste küla lähides kuulsime, et vanasti olid seal Saaremaa ühed kuulsamad jaanituled, kus ei puu- dunud isegi karussell. Kuulduste järgi olevat sinna kunagi ammu piraate elama jäänud. Vaimukust on sõrulastel küllaga. Näiteks ütlevad nad kivise ranniku kohta, et kivid olevat kunagi sinna Vanapagana poolt situtud.

Jõudsime Lindmetsa mägedele, mis oli reisi raskeim osa: 800-

Aire Liik

meetrine jalgsimatk üle künkliku metsamaastiku, mille kõrgeim koht merepinnast 24 meetrit, kõrgus missugune, sest meri oli ju samas lähedal ja rada viis ikka üles-alla, üles-alla üle luitemägede. Aga kõik me läbisime matkaraja edukalt.

Nüüd ootas meid ees maitsev lõunasöök Kaunispe rannamajas. Selle kena väikse ehitise sai endine koolikokk püsti panna töötukassa toel. Seal on peale söögisaali mõned majutustoad. Ka vaade sadamast merele köitis pilku.

Jõudnud Jämajale, külastasime sealset väikest kalmistut, mis on minu arvates kõige kaunim väike- kalmistu, mida näinud olen. Haljas- tuseks peamiselt praegu õieehtes sirelid. Varem oli see väike tühi laid, kuid 18. sajandil ei lubatud surnuid enam kiriku kõrvale matta ja mõis- nik ei raatsinud paremat maatükki anda. Kalmistul on ka suur mäles- tusrist 1926. a seal lähedal hukku- nud Inglise meremeeste mälestus- seks ja tsaari fotograafi Carl Bulla haud. Sõrvest on pärit ka polaar- uurija Bellingshausen, kelle mäles- tuskivi nägime samuti.

Järgmine tähtsam sihtpunkt oli kuulsa Torgu Kuningriigi keskus liide külas, kus vaatasime ekspoa- naate nende väikses muuseumitoas. Meile meenutati, et Torgu kuning- riigi liikumise idee tuli sellest, et üheksakümnendate aastate alguse haldusreformi näpuka tõttu jäi Torgu piirkond juriidiliselt Eesti territooriumilt välja ja niiviisi avaldasid sõrulased pool naljaga protesti. Kui kuningriiklaste era-

kond valimistel Riigikokku pääses, oli kuningas Kirillil täiesti kohane sõrulastega koos kuningriigis toi- metada. Täna seaks on hiilgeaeg möödas, kuid turismimagnetina täiesti kohane.

Käisime loomulikult ka Sõrve tuletorni juures, kuid torni ronijaid oli meie seas vähe. Uudistasime veidi sealset käsitöömüüki ja suve- niire.

Ka Viieristil olime ja edasi loomulikult pesime silmi Kõrgema pühal allikal. See pidi nooreks tegema. Nägime uhket Mõntu sada- mat, kus tänapäeval toimuvad kõik sõrulaste kokkutulekud.

Ansekülasse jõudes öeldi meile, et juba 1863. aastal toimus sealse pastori Kõrberi ettevõtmisel eesti esimene laulupeo-laadne üritus, kus osales umbes 60 kohalikku lauljat.

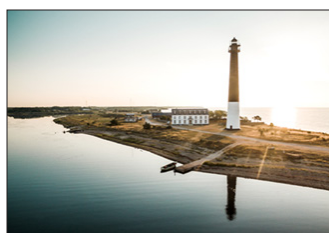
Reisi viimases suuremas siht- punktis - Anseküla Teeliste majas jõime kohvi ning sealne perenaine tutvustas Sõrulaste Pärimuse Seltsi poolt koostatud Sõrulaste Aabitsat, mis ei ole aabits selle alguses tähen- duses, vaid koosneb 70 autori jutukestest, pärimustest, mis kõik räägivad nn sõrulaseks olemise kunstist.

Kokkuvõtteks: nägime, et vaata- mata raskustele on sõrulased optimistlikult tulevikku vaatav rahvakild, kes on väga oma kodu- kohta kiindunud ja teavad, et ainult tänu suurele enesekindlusele ja ettevõtluse arendamisele on või- malik elu paremaks muuta. Kah- jaks praegune elu suurvallas annab esialgu natuke tagasilööke.

Ilus reis oli. Suur tänu Muhi val- lale sõidu võimaldamise eest.

Lõpuks kahjaks ka väike tõrva- tilk: osalejaid võinuks rohkem olla. Pensionärid võiksid ikka vaatama tulla ka natuke kaugemaid kohti, kui koduaknast näha on. Ühepäevane sõit ei käi kindlasti paljudele üle jõu. Ei maksa ette ilmaasjata karta.

Lauri Anne

Sõrve tuletorn on avatud 1. maist 15. septembrini iga päev kella 10.00–19.00, piletid (5/4/14) on saadaval kohapeal.

Aasta tagasi avatud Sõrve tule- torn alustas oma esimest täis- pikka hooaega. Sõrve tuletorni 45 meetri kõrgusel asuval vaate- platvormile on paigaldatud kaks statsionaarset binoklit, mida saab vastavalt suunata kas Kuramaa (Läti) ja/või Sõrve poolsaare suunas.

Kevadpäev Kõinastul

Kõlab nagu koolilapse kirjandi pealkiri, aga miks mitte? Üks Tartu matkaseltskond, kellega seltsib alati kaaslasti ka Tallinnast ja seekord veel Kuressaarest, Türit ja Vigalast, võttis nõuks Kõinastu laiu külastuse. Nende käes lehvib embleem Saare maakonna ajaloolise valgerohelise lipu kujutisega, mille laevuke ja iga-aastast matka loendav järjenumbr 33. Arv on liiga suur, et seda uskuda, aga ometi see nii on. Alustati 1987. aastal ja pidama ei saa. Eesmärk on kodu- ja lähivälismaa tundmaõppimine. Esimesed 14 aastat pühendasime end Eesti ajaloolistele maakondadele, lisaks veel Tallinnale ja Lahemaa Rahvusparkile. Enne masu jõudsimet teha kokku neli retket Lätti, Leetu ja Soome. Siis algas väikesaarte saaga ja seekord oli käsil viieteistkümmes meretagune maalapp.

Ilmateade kinnitas põllumeeste, et enne reedet, 10. maid ärge vihma oodake. Just selle päeva hommikul haaras tosin rändurit seljakoti ja võeti kurss Saaremaa poole. Koiduaegseid askeldusi saatis meile Vilsandi saarelt tuttava Jaan Tätte meeldiv lauluhää. Olime ka ise sel teemal mõlgutanud ja oma matkale muhulast Ivo Linnat kutsunud. See aga ei õnnestunud, sest just sel päeval pidi laulumees Sillamäel esinema ja kindlasti ka kohalikke rahustama Kevadtormi paugutamiste pärast. Olime mures, kas Ivo oma häälele varem euroopalike väärtuste kaitsmisel liiga ei teinud, küllap mitte.

Liinibuss viis meid Virtsus parvlaevale „Tõll“, kuigi oleksime meelsamini läinud „Piretile“, sest olime tema peenramaal Ruhnus käinud. Ka „Tõll“ polnud paha, sest selle kapten on juhuslikult paari meie Muhu juurtega matkaja naabrimees. Liival korjas valla bussijuht Jaan meid oma sõidukisse ja pani meid Koguva Vanatoal maha.

Üllatus-üllatus, meid ootas õnnepalee mõõtu pidulik söögisaal 13 rändurile kaetud lauaga nagu vene muinasjutus. Veel selgus, et ühel meie uustulnukast matkasellil oli sünnipäev ja sellele andis tooni alkoholi asemel roheline ingverijook, mis on 99 hädä ja haiguse vastu! Kõhud täis, ronisime laudalake meenutanud ja lastele kindlasti müramist võimaldavat puhaste lõhnavate heintega kaetud kärusse. Erinevalt Abruka, Kihnu, Osmussaare või Prangli veoaotost, olid vajalikud hobujõud peidetud traktori mootoris. Tasa sõuad, kaugele jõuad.

Varsti olime Säärenukal, mida ka Sääreotsaks kutsutakse. Sealt otse merre mööda paarikilomeetrilist

leetseljakut! Seal see töötatud maa oligi, Kõinastu ehk võõras keeles *Drotzenholm*. Huvitav see, kuidas muistne halduslik tava on kandunud orduaegse Saaremaa Maasilinna valdusena tänasesse päeva. Laid Koguva külje all pole Muhu, vaid sõsarsaare oma.

Teinegi huvitav seik selle kohta, kuidas 1944. aasta sõjasügisel ühed vabastajad tulid laiuelanikke teistest vabastajatest vabastama ja põletasid kõik taluhooned maha! Saksa riik maksis selle eest reparatsioonina kahjud ära, aga need rändasid Moskva seltsimeeste kaukaske. Need tuleb sealt Kõinastu rahvale kätte saada. Selleks vaja toetada erakonda, kes õiget asja ajab.

Kõinastu küla on kui üks väljasurenud inimtühi oas rohelises kõrbes. Matkajuhtide Eda ja Erki teatel oli siin 1834. aastal viie taluga küla oma 73 elaniku ja koolitarega. Nüüd vaid kurb mälestus sellest. Selgituste saatel otsisime taluhooneid ja nende asemeid, mis kuidagi seotud meile tuttava Kivihalli perekonnanimega. Neid me leidsime ja rohkem kui ühe. Külakiik seisis kurvalt, linnud laulsid, aga kohalikke kuulajaid

polnud. Küll aga vabadusvõitlejast linnuteadlane Mart Niklus, keda lummas see kodumaa kaunis paik! Kui rändur sealses salumetsas eksima kipub, siis on toeks Läänenael ehk Orissaare teletorn. Tore, et külas rüüstamise jälgi polnud ja rõõm seegi, et me ühegi suvitaja rahu ei rikkunud. Küll oli siin askeldamist, kui tehti filmi „Mehed ei nuta“. Kliline mererand on meile teisteltki saartelt tuttav. Ainus, mida igatseb laid, on tormide eest kaitstud lauter või koguni sadam. Kui meil on kannatust paar sajandit oodata, siis hiiglaslike jäämägede alt vabanenud maapind jätkuvalt tõuseb ja kingib laiuelanikele kuiva tee suuremale maale.

Matk lõppes Koguvas Muhu muuseumi direktori Meelis Mereärra jutul. Uue hooaja ühelt näituselt saime teada, et Eesti moekaima rahvariide kollane seelik on vaid sajandilise ja lausa sõjandusliku taustaga. Purustamiseks mõeldud aine võib tarkade naiste kätes südameid vallutavaks värvi- allikaks muutuda. Võõrustajad ja külastajad vahetasid kingitusi. Nagu alati, ilmajaam ei eksinud. Muhust lahkumisel tuli sagar vihma. Igal juhul suur tänu kõigile, kes aitasid kaasa meie matka õnnestumisele!

Mis edasi? Soov oli järgmisel aastal minna Pihkva järve Kolpino saarele. Seal kehtib aga laene seadus, kellel jõud, sellel õigus. Maapuuduses ägav idanaaber on selle koos enamusega Petserimaast endale krahmanud ja sinna ei saa samme seada. Küll aga naabruses Salusaarele, kui matkajail jõudu ja tahtmist.

Suvmuhulane **Aldo Kals**
Fotod: 3 x Heli Salla.

Volikogu 16. mai istungi päevakorrast

- Muhu valla 2018. a majandus- aasta aruande kinnitamine,
- Saare maakonna arengu- strateegia 2019–30 tegevuskava 2019–22 kinnitamine,
- Maasi Jäätmehoolduse OÜ ja OÜ Saaremaa Prügila ühinemine ja ühinemislepingu heakskiitmine,
- Linnuse Tammiootsa detailplaneeringu menetluse lõpetamine,
- Muhu valla jäätmehooldus- eeskirja 1. lugemine,
- Informatsioonid.

Teadmiseks neile, kes pole veel jõudnud üleskutsule reageerida, et Hellamaa Raamatukogu ootab **20. juunini pakkumisi KÕE- GE KENAMA MUHUKIEL- SE SÕNA konkursile**. Ettepaneku saab teha kas Hellamaa Raamatukogu *facebooki* lehel, helistades 459 8753 või kohapeal.

Vaba Rahva Laul liigub selle aasta **17. augustil** Pärnusse.

Reisisoovitus

Olete oodatud Seto Kuningriigi päeval Petserimaa Suveülikooli telki **laupäeval, 3. augustil 2019 algusega kell 12**. Teekond kuningriigipäevale Tartust Võrru 70 km, sealt 31 km Obinitsa. Omakorda sealt Võmmorski suunas 3 km kaugele Obinitsa paisjärvest edasi märke ja siis paremale pöörates asub Küllätüvä külas Seto Kuningriigi toimumispai.

Tegemist on setode ülimalt sisuka kultuuriüritusega, mis kutsub kaasa mõtlema ja petserimaalaste heaks tegutsema. Iga kaasmaalane peaks külastama vähemalt üht kuningriigi päeva, et teada saada, kes on Petserimaa eestlased ehk setod, kelle ajalooline asuala on lõhestatud ajutise kontrolljoonega.

Seekordse suveülikooli teemaks on Eesti Vabadussõja sündmused Petserimaal ja selle maakonna osa Eesti riigikaitstes. Tuleb juttu ka Petserimaaga seotud Eesti Vabaduse Risti kavaleridest ja soomepoistest. Toimub rahakorjandus Värs- kasse Petserimaa Vabadussamba püstitamise toetamiseks. Telgis on saadaval Petseri maakonna laulipud.

Lähem teave: Osvald Sasko (tel. 5672 0542) ja Aldo Kals (tel. 5690 8945, Aldo.Kals2@gmail.com), Tartu Rahu Põlis- tamise Seltsi liikmed ja Petseri- maa Suveülikooli korraldajad.

Tsitaat: "Kalamaja hipster võtku teadmiseks, et kui ta tuleb Tallinnast Muhusse, ärgu arvakugi, et peab saama siin kõike seda sama, mis koduski." - Katrin Pauts, err.ee 27.5.

Noppeid

Kadakane basskitarr, mille valmistas Gert Simso (Tüi pillikoda), pääses Ameerika bassiajakirja No Treble, kirjutas 23. mai Saarte Hää. Tulemusena sai Gert kohe tellimuse Poolast. Pillide meisterdamisest pajatas Tüi Gert 4. mai Saarte Hääles ja 23. mai Meie Maas.

Muhu **käsitöölised** korraldust tulust pajatas 22. mai Saarte Hää. Muhu käsitöömeistrid koos Muhu puidukojaga teenivat igal aastal oma toodete müügist suurusjärgus 250 000 eurot. Kõige enam soovitakse käsitööpoest osta ehtsaid Muhu pätte ja rahvariideid. Muhu käsitööd müüvad veel Koguva Kunstital, Kui-vastu käsitööpood ja Sirje Tüüri Männiku käsitöötuba Koguvus.

Risto Ränk.

Kalmer Saar

Keraamik Risto Ränk sai **savikoja** sisseeadmisel tunda Muhu valla igakülset abi, kirjutas 15. mai Saarte Hää. Hetkest, mil noor ettevõtja vallavanemale esimest korda helistas, kulus kõigest kaks nädalat, kuni kõik vajalikud paberid allkirjadesse alla said. "Muhu vald on aru saanud, et elu viib edasi inimene, mitte vald ise, ja mulle selline suhtumine väga meeldib," tõdes ta. "Ma pole kordagi seda valikut kahetsenud ega tundnud, et olen vales kohas."

23. mai Saarte Hää vahendas Nõmmkülas kolunud endise peakoka Janar Tori mõtet avada Muhus **talurestorane**, kus saaksid kõhu täis nii kohalikud kui ka turistid.

Võidupüha ja Maakaitsepäev

Algus lk 1.

Sõna võtavad Saaremaa valla esindaja, Kaitseliidu Saaremaa maleva esindaja ja Saarte praostkonna esindaja. Kaitseliidu liikmed viivad mälestuspärjad ka maakonna teistele Vabadussõja mälestusmärkidele.

Kell 11.00 algab Kuressaare Laurentiuse kirikus Võidupüha jumalateenistus, mille viib läbi Saarte praost Anti Toplaan.

Võidupüha raames läbiviidav **Maakaitsepäev toimub sel aastal Muhus Liiva spordiväljakul.**

Maakaitsepäeva traditsioon sai alguse Harju maakonnast: Harju maleva kaitseliitlaste eestvedamisel viidi päev esimest korda läbi 1995. aastal. Maakaitsepäeva mastapuss kasvas aastast aastasse ja 2001. aastal külastas Maakaitsepäeva ka tollane Vabariigi President härra Lennart Meri, kelle ettepanekul hakati ka teistes maakondades Maakaitsepäeva tähistama. Nii ongi sellest saanud hea traditsioon, millega on kaasa tulnud ka rahvas.

Saare maakonnas toimub Maakaitsepäev kaheksateistkümnendat korda. **Maakaitsepäev Liival algab kl 13.00** ja näha saab jõustruktuuride varustust ning tehnikat, mida kasutatakse erinevat liiki ohtude likvideerimiseks. Toimub relvanäitus, politsei- ja piirivalveamet, päästeamet ja kaitseliit viivad läbi näidislahingut

ja muud tegevused, mille raames presenteeritakse erinevaid võimekusi. Ka lastele on planeeritud põnevaid tegevusi. Lisaks on kohal käsitöömüüjad ja toitlustajad. Maakaitsepäev on osa võidupüha tähistamisest, see on turvalisuse päev, perepäev, ühesolemise päev. Iseäranis tore on ka see, et Võidupüha ja maakaitsepäeva tähistamisega on seotud tuletoomise traditsioon meie jaanituledele.

Päeva viimase üritusena maakondlikus plaanis ongi Liival **Katariina kiriku õuel toimuv võidutule jagamise tseremonia, mis algab kell 17.15.** Eestis on saanud kombeks, et vabariigi aastapäeva paraadi viib läbi Kaitseliit. Kui vabariigi aastapäeva paraad toimus sel aastal Tallinnas, siis Võidupüha paraad viiakse läbi Tartus, kus Vabariigi President süütab maakondadesse liikuvad võidutule tõrvikud. Võidutule viivad sel aastal maakondadesse Kaitseliidu sportlased.

Sellel aastal möödub 125 aastat Rahvusvahelise Olümpiakomitee asutamisest ja kaasaegsete olümpiamängude algusest. Kuna kehakultuur ja sport on ka Kaitseliidus olulisel kohal, siis on otsustatud, et selle aasta võidutule toovad Kaitseliidu malevate sportlased. Saare maakonda toovad võidutule

maleva kodutütar Victoria Vihman ja tegevliige Ülar Jürviste. Mõlemad maleva esindajad on väga aktiivsed liikmed, kes löövad lisaks sporditegemisele kaasa ka maleva muudes ettevõtmistes, seda nii väljaõppes ja õppustel, erinevate ürituste ja ettevõtmiste korraldamisel kui ka maleva seltsitegevuse arendamisel. Sõbralikud ja abivalmis inimesed, kes on suureks eeskujuks teistele liikmetele.

Võidutule jagamise tseremoniat juhib Muhu Katariina kiriku õpetaja Hannes Nelis, sõna võtab Saaremaa vallavanem Madis Kallas, esineb Kuressaare Linnaorkester ning taaskord on ravis Kaitseliidu, Naiskodukaitse, Kodutütarde ning Noorte Kotkaste liikmed. Võidutuli jagatakse Saaremaa vallavanema poolt Saare maakonna teiste valdade ja teenuskeskuste juhtidele, kes viivad võidutule oma piirkondadesse ja kogukondadesse ning seal toimuvatele jaanituledele.

Võidupüha raames toimuvatele üritustele ootame kõiki saarlasi, muhulasi ning saartel viibivaid külalisi. Üheskoos teeme sellest päevast toreda ja meeldejääva päeva.

Head saabuvat Võidupüha ja jaanipäeva kõigile!

Kaitseliidu Saaremaa Maleva pealik kolonelleitnant **Gunnar Havi**

Jaanipäeval ole mõistlik ja arvesta ilmaga

Mullu leegitses enne jaanipäeva Harjumaal viimase kümne aasta suurim metsatulekahju. Vikipalu kandis põles lausa 200 hektarit metsa, mis paneb Päästeametit meelde tuletama peatselt saabuva jaanipäeva valguses kõiki lõketega seonduvaid ohutusnõudeid.

Kui jaanipäeva üritus on avalikkusele suunatud, tuleb aegsasti esitada kohalikule omavalitsusele avaliku ürituse korraldamise taotlus. See on leitav kohaliku omavalitsuse veebilehelt. Enne taotluse esitamist on vajalik kooskõlastada avaliku lõkke tegemise koht ja tule leviku piiramiseks vajalike tulekustutusvahendite kogus Päästeametiga. Selleks vajalik blannett on leitav Päästeameti kodulehelt. Kui kooskõlastus Päästeametilt on saadud, esitatakse need juba koos avaliku ürituse taotlusega loa saamiseks omavalitsusele.

Tule levikut saab piirata ettevalmistatud lõkkekohaga

Kuigi avalikud külajaanituled tehakse peaaesjalikult traditsiooniliselt väljakujunenud kohtadesse, vajavad ka need kohad siiski kriitilise pilguga ülevaatamist. Lõkkekoha vahetu

ümbrus peab olema vähemalt 0,5 meetri ulatuses puhastatud kuivanud taimestikust, okstest ning muust põlevmaterjalist, vältimaks selle süttimist. Oluline on piirata lõkkekoht kivide või pinnasevalliga. Kui lõke tehakse püramiidikujuline, siis peab arvestama selle põledes ümberkukkumise võimalusega. Nii on vajalik jälgida, et ka inimestel lõkke ümber turvaline oleks ning keegi põlevmaterjali kukkumisel ohtu ei satuks.

Suure tuulega lõkke tegemine võib käest minna

Igasuguse lõkke tegemisel on oluline jälgida tuule suunda ja kiirust, et sädemed ei langeks hoonetele, metsale, kuivanud taimestikule või turvapinnasele. Kui tuule kiirus on üle 5,4 m/s, ei tohi enam lõket teha. See on oht juba ümbritsevale ning võib lõppeda suure kahjuga. Väike, alla 1-meetrise läbimõõduga lõke peab paiknema vähemalt 8 meetri kaugusel mistahes hoonest või põlevmaterjali hoiukohast ja vähemalt 10 meetri kaugusel metsast. Üle 1 meetri läbimõõduga lõke peab paiknema vähemalt 15 meetri kaugusel hoonest ning 20 meetri kaugusel metsast.

Vaata enne lõkke läitmist kindlasti ka Riigi Ilmateenistuse tuleohukaarti ja kui jaanilõkke tegemise kohas on äärmiselt suur tuleoht, siis tee väiksem, alla 1 m diameetriga lõke. Jaanilõhtul ei ole tähtis lõkke suurus, vaid tegemist on vana tavaga süüdata lõkkesid ja nautida mõnusat seltskonda.

Viimane kustutab tule

Kui teed jaanilõket tuttavate seltskonnas, siis vali seltskonnast kaine lõkkevalvur, kes hoiab nii seltskonnal kui ka lõkkel silma peal ning viimane pidutseja või grillija peab kandma hoolt selle eest, et tuli saaks kindlalt kustutatud. Lõkkejääkide summutamiseks sobib näiteks pange-täis vett või liiva, mis alati lõkke ääres valmis peavad olema. Päästeamet soovib tuld tehes teada oma asukohta ja hoida käepärast laetud mobiiltelefoni, et saaks vajadusel numbrilt 112 abi kutsuda. Lõkete tegemise, grillimise ja muude tuleohutuslaste küsimustega võib pöörduda päästeala infotelefoni 1524 poole.

Maris Moorits

Lääne päästekeskuse kommunikatsioonijuht

Liiva Raamatukogus
väljapanek **Irma Järvesalu**
raamatutest.

... sünnipäeva tähendus
on oluline, suur,
sünnipäevas seisab meie
olemise juur
(Aidi Vallik)

1.5. – 31.8.2019 näitus “Akkame
aga ehtima. Laulupidu 150.
Tantsupidu 85” Hellamaa
Raamatukogus ja Hellamaa
Külakeskuses.

Irma!
Palju õnne 75. sünnipäeva
pühul!
Head käekäiku uutel
aastaringidel!
Muhu kirjandussõbrad

Ärategemise uus tase

**Katusepanek vanaperemehe pilgu all: rassimas olid
ehitusmehed nii oma külast kui ka kaugemalt. Tegus
külavanem Matti võttis oma tööposti sisse niipea, kui tema
eelmised talgud läbi said.**

Ärategemise uut taset Hellamaal Metsa talus kirjeldas Kadri
Johanson 7. mai maakonnalehtedes. “Majadele on katuseid pandud
ennegi, aga sel korral toimus see suur ettevõtmine muret märganud
külarahva organiseerimisel ja tegemisel. Üksikule vanainimesele käib
sellise suurusega ettevõtmine üle jõu nii oskuste, võimaluste kui ka
jaksu poolest. Heateo plaani lükkas käima Tiina Jõgi, kes ei pidanud
paljuks ka vallast toetuse küsimist. Eraldi kiitmist ja eeskujuks toomist
on väärt Muhu valla poolt antud rahaline toetus ehitusmaterjali
hankimiseks. Lisaks saadeti appi töömees.”

Suvised kodukohviku **Figueira**
(tlk. viigipuu) avamisest pajas
25. mai Meie Maa. Sügisel lam-
mutamisele minevas endises
kalakohviku hoones pakutakse
Portugali kombe kohaselt maits-
vat toitu suurte portsjonite kau-
pa, lihtsalt ja koduselt. Figueira
jääb avatuks augusti keskpaigani.
Pildil ettevõtjad Ricardo Cala-
doga ja Vasco Monteiro.

Fotod: 2 x Kalmer Saar

Roogkatuste tegemisest kirjutas
31. mai Meie Maa, toetudes Muhro
asutaja, Laheküla mehe Mihkel
Lingu jutule. Muhros töötab 10
meest, katuseid on tehtud nii
Muhus kui Saaremaal, mandril ja
välismaal: Taanis, Rootsis ning
koguni Venemaal.

Muhuritol läheb neljas suvi,
kinnitas 30. mai Meie Maa, kirju-
tades Muhurito käimapanijast,
rännumehest Kaidar Kivistikust,
kes on öla alla pannud mh nõiapoe
ja Muhu OTTi organiseerimisel.

Muhu OTT! Ott on lühend lausest: otse tootjalt tarbijale. Kohalike
tootjate ja tarbijate kokkusaamine toimub laupäeviti Liivakollase maja
hoovis. Tootjana osalemissooivist anda teada muhunoid@gmail.com
või telefonil: 510 7742 (Sirkka Pintmann). OTT-liikumisele Muhus
aluse pannud nõid Sirkkast (pildil pitsat küpsetamas) kirjutasid 7. mai
Saarte Hääl ning 9. ja 25. mai Meie Maa.

KEVAD 2019

Muhu Varahalduse OÜ

LEIAME SOBIVA LAHENDUSE KÕIGILE
KINNISVARAGA SEOTUD KÜSIMUSTELE

Tellides meilt roomikekskavaatori koos kalluriga on
roomiku transport objektile tasuta.

EHITUSMASINAD

- Roomikekskavaator CASE 40.-/h
- Kopplaadur JCB 3CX 30.-/h
- Minilaadur Avant 528 25.-/h
- Teehöövli 40.-/h
- Pinnasefrees 70.-/h
- Töstkiga traktor Valtra 36.-/h
- Metsaveotraktor Valmet 45.-/h

VEOKID

- Kallur Iveco FMX kv 20t. 1,25/km
- Kallur Iveco 8x4 kv 20t. 1,25/km
- Väike kallur Volvo FM 1,10/km
- Metsaveok Volvo FH 1,35/km
- Fekaaliveok Scania 1,10/km
- Furgoon Mercedes Bens 1,10/km
- Treiler kv 20t. 1,25/km

MATERJALID

- Killustik fr 0-32 8,20/t
- Killustik fr 16-32 13,80/t
- Killustik fr 32-64 8,80/t
- Liiv 14,20/t
- Freesitud asfalt 14,80/t
- Sõelutud muld 14,00/t
- Sõelutud muld täiteks 5,00/t

Hind sisaldab täiskormaga
transporti Muhus

Kui Teile teeb muret võsastunud või rapikuks muutunud kinnistu, siis paku selle
korrastamist meile. Teeme maa korda ja maksame Teile pakutud töö eest
väärilist tasu.

Küttepuude müük ja saekaatri teenused.

Laiema valiku ja rohkem infot pakutavate teenuste ja tehnika osas leiad meie
kodulehelt

WWW.MUHUVARAHALDUS.EE
INFO@MUHUVARAHALDUS.EE

Tehnoölevaatus

Teostame ka TRAKTORITE
ölevaatus!

Tulekustuti taatlemine ja
müük

Autode sisepesu

Autoremont

Kere, veermiku ja mootori
remont

Varuosade tellimine

Sildade reguleerimine

Rehvitööd

Kerevenituspink

Diagnostika

Klaaside vahetus

**Muruniidukite ja trimme-
rite hoiustamine ning
hooldus**

52 737 75 – alan@collester.ee

Ehitusteenused

Üldehitustööd, kanalisat-
siooni- ja torutööd, elektritööd

Teehöövli teenus

Ekskavaator-laaduri teenus

JCB 4CX + erinevad kaeve-
kopad + hüdrovaras

Transport (kraana + kallur)

Minitraktori teenus

Avant 520 + erinevad agre-
gaadid

**Sõelutud mulla, killustiku,
liiva, paekivi ja raudkivi müük**

Haagiste rent

50 675 02 –

paavo@collester.ee

Asume Soonda külas
vanas laudakompleksis.

Sihtasutus Kadunud

Telefon 6616776 (töötab 24/7), www.kadunud.ee

Otsingufondi eesmärk on anda kadunud inimeste otsingutele täiendavat
ressurssi selles osas, mida ei kata vabatahtlike pühendumus ning riiklikud
struktuurid. Otsinguid saab toetada (püsi-)annetusega: Saaja konto:
EE441010220248190225 (SEB), Selgitus: OPEROG operatiivsete otsingute
ja varustuse toetuseks, või: Saaja nimi: Kadunud SA, Saaja konto:
EE661010220095092013 (SEB), Selgitus: sihtasutuse tegevuse toetuseks.

Hei, noored! Teavet **suveöökohtade kohta kaubanduses** leiab Kaupmeeste Liidu kodulehelt: kaupmeesteliit.ee/tulekaubandusse/suveloo-kaubanduses/

IV Muhu Kohvikutepäev 2019

28. juulil toimub IV Kohvikutepäev Muhu saarel, kus muhulastel ja suvemuhulastel on võimalus muuta oma koduaiad või külalplatsid ühepäevakohvikuteks.

Kohvikutepäev annab võimaluse suurendada inimeste ettevõtlikkust ja omavahelist läbikäimist Muhu saarel. Kohvikute avamist ootame eelkõige aktiivsetelt Muhu elanikelt ja suvitajatelt, kaasa võivad lüüa ka muuseumid, sadamad, stuudiod ja muud keskused ning tavapäraseid kohvikuid.

Kui ka sinul on soov oma kodu-õuel või külalplatsil kohvik avada, siis 1. juulini saad ennast kirja panna, kirjutades Annelile (annelitamm.muhu@gmail.com).

Korralikuks kaardistamiseks ja teabe jagamiseks anna palun teada järgnev:

- 1) kohviku nimi,
- 2) asukoht,
- 3) lahtiolekuaeg,
- 4) kontakt (nimi ja telefon),
- 5) kohviku lühitutvustus (Veel midagi huvitavat peale kohvi ja kookide. Näiteks mõni esineja, mõni näitus, jne)

Kõike paremat soovides ja kohutumiseni kohvikus!

Muhu Farmid OÜ pakub tööd **lõpsja-farmitöölisele**. Täpsem info tel. 5345 5445 või kaie@tuulegrupp.ee

Tulevikumuusika Festival JUU JÄÄB

23. Juu Jääb Festival 2019 toimub Muhu Muusikatalus 20.–23. juuni.

Lisaks muusikutele leiavad tee Muhu Muusikatalu sel aastal ka teiste žanrite esindajad – oma uusi ideid ja loomingut esitlevad kunstnikud, disainerid, valgus- ja videokunstnikud jpt.

Täpsemalt vt www.juujaab.ee

Juu Jääb sooduspiletid Muhu valla elanikele on saadaval valla kantseleis kuni **17. juunini** (kaasa arvatud). Festivali pass hinnaga 60 eurot, R 21.6 ja L 22.6 õhtuse kontserdi piletid hinnaga 25 eurot. N 20.6 kontsert muhulastele eelregistreerimisega 5 eurot ja L 22.06 kell 14.00 kontsert on tasuta.

Info tel 453 0672.

14. – 15. juunil Loodusvaatluse maraton Muhus
Tule looduse kiirkursusele Muhu-
maal! Lisainfo: www.minest.ee/2019/05/loodusvaatluste-maraton-muhumaal-14.html

* Anda üürile 2-toaline renoveeritud ja möbleeritud kõigi mugavustega korter Piiril. Telefon 512 3086.

Kirikuteated

EELK Muhu Katariina kogudus

9. juuni. NELIPÜHA: kl 14 jumalateenistus armulauaga Muhu Katariina kirikus.

23. juuni kl 14 kalmistupüha jumalateenistus Muhu luterlaste surnuajal, kl 17.15 **Maakaitsepäev** - presidendi tule jagamine Muhu Katariina kiriku õuel.

30. juuni kl 14 jumalateenistus armulauaga Muhu Hooldekeskuse kirikuruumis.

Koguduse hooldajaõpetaja
Hannes Nelis, tel 529 1881
hannes.nelis@eelk.ee

EAÕK

Rinsi Jumalaema Kaasani pühakuju kogudus

23. juunil kl 10 Jumalik liturgia. Peale teenistust kl 12.00 **kalmistupüha** Sepamäe kalmistul.

Hellamaa Peetruse ja Pauluse kogudus

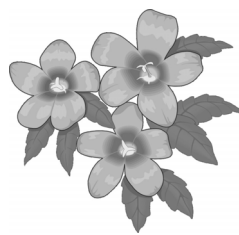
23. juunil kl 14 kalmistupüha Hellamaa kalmistul.

29. juunil kl 10 Jumalik liturgia: Kiriku nimepäev, templipüha. Teenib preester Toivo Treima, tel 5635 0051; toivo@eoc.ee

Eelteade: 20. juulil kell 19 toimub **Rinsi** kirikus ansambli **Orthodox Singers** kontsert.

Heinakuu juubilarid ja sünnipäevalapsed

Adeele Paist	93 (7.7)
Floriida Tüür	93 (20.7)
Helju Vaher	92 (23.7)
Estra-Aino Noor	90 (27.7)
Albert Noor	85 (28.7)
Virve Meema	84 (2.7)
Selma Kabur	84 (18.7.35)
Seppo Jaakko Juhani Peussa	83 (3.7)
Helju Soom	83 (20.7)
Juta Naaber	82 (1.7)
Velda Peegel	82 (5.7)
Jaan Vapper	81 (6.7)
Helgi Õue	82 (7.7)
Aino Kivihall	81 (22.7)
Jürgen Herbert Kreher	80 (23.7)

Sulev Vahtra	75 (13.7)
Enda Tuulmägi	75 (21.7)
Mihkel Sepp	65 (10.7)
Jaak Noot	60 (3.7)
Liivi Lindmets	60 (6.7)

Palju õnne!

Märkus: kes ei soovi oma sünnipäeva avaldada, palume sellest märku anda vähemalt kaks kuud enne, kuna Muhulane avaldab igas numbris mitte algava, vaid järgmise kuu sünnipäevalapsed.

Muhu turismiinfopunkt on avatud Liival endises meierei hoones (restoran Koosta kõrval) 3. juunist 30. augustini **iga päev kell 10 – 18.**

Kuivastu postipunkt Kuivastu sadama poes avatud **T-L 10–18.**

Soovid osta - müüa kinnisvara või vajad hüva nõu?
Võta ühendust: **Lauri Kolk**
Tel: +372 5191 2950,
lauri@adrem.ee
www.adrem.ee
Kõige ülevaatlikum info Muhumaa kinnisvarast! Adrem Kinnisvara tegutseb Saare maakonna kinnisvaraga juba aastast 2002!

Korstnad puhtaks enne suve!

Korstnapühkija Andi Vaha (koos oma redeliga) tellimine:
56684705; akgetmer@gmail.com

* Ehitusmehed/kiviaimeistrid ootavad tööpakkumisi.
Tel. 5461 6512.

* Ostan korteri, maja või äripinna Liival. Telefon 512 3086.

Ohtlike jäätmete kogumisring Muhus

Kodumajapidamistes tekkinud ohtlike jäätmete tasuta kogumisring toimub **Muhus 15. juunil 2019** järgnevalt: **13.30 – 13.50 Liiva vallamaja, 14.00 – 14.20 Hellamaa töökoda.** Kogumisringi käigus võetakse vastu ainult kodumajapidamistes tekkinud ohtlike jäätmeid, nagu värvi- ja lahustijäägid, määrdeõlid, elavhõbedat sisaldavad tooted, aegunud ravimid jne. Ohtlikud jäätmed peavad olema lekkekindlalt pakendatud, soovitatavalt originaalpakendis. Ettevõtetes tekkinud ohtlike jäätmeid vastu ei võeta. Tasuta kogumisringi viib läbi AS Epler&Lorenz. Kogumisringi läbiviimist rahastab SA Keskkonnainvesteeringute Keskus.

Piiri Taaskasutuskeskus on avatud E-L 10–17, tel 5348 9445. Nüüd ka kaardimaksevõimalus!

ÜÖIDUPÜHA JA MAAKAITSEPÄEV SAARE MAAKONNAS

23. juuni 2019

KURESSAARES

10.00 Kõnekoosolek Kuressaares Vabadussõja ausamba juures

11.00 Üöidupüha jumalateenistus Laurentiuse kirikus

MUHUS

13.00-15.30 Maakaitsepäev Muhus Liiva spordiväljakul

17.15 Maakondlik üöidutule tseremoonia Liival Muhu Katariina kiriku aias

Juuli Muhulase materjalid on teretulnud **29. juuni** õhtuni.

Toimetab Anu Pallas,
tel: 52 28 929, e-post: muhulane@muhu.ee
Muhulane ilmub kord kuus.
Internetis www.muhu.ee
Trükkitud Saaremaa Trükikoda 530 eks.
Hind 50 eurosent

IN MEMORIAM

Meie hulga lahkus

5. mail 89-aastane **Eduard Vapper**.

Tunneme kaasa omastele!